תורת הטהרה

טהרות בעיין
רשת כוללים ללימוד סדר טהרות בעיין

משמרת הטהרה

שאלות ותשובות בעניני סדר טהרות בחיי המעשה לכשיבנה בית המקדש במהרה בימינו

גליון 70 תולדות תשפ"ז

דבר העורך

"מזבח חדש בציון תכין... ובעבודת בית המקדש נשמח כולנו...".

זה לא רק תפילה. זו השאיפה והציפיה. לקראת זה אנו צועדים, וכל יום שעובר מקרב אותנו אל היעד הנכסף. ויום אחד זה יקרה. ואנחנו צריכים להיות מוכנים. לפחות לדעת רקע, בסיס, מה צריך לשאול, למען לא נבוש ולא נכלם.

ואם כי הלכות הטהרה רבים ואינם שגורים בפינו אך עלינו להשתדל להוסיף ולברר ולא עליך המלאכה לגמור, אך אין אתה בן חורין ליבטל הימנה.

בגליון זה מופיע מידי שבוע משנה מסדר טהרות עם פירוש בהיר ומאיר עיניים הנותן ידיעה רחבה במושגים העמוקים של סדר טהרות, בשילוב שאלות מחיי המעשה הממחישות את המושגים הנלמדים במשנה. ואם לא עכשיו אימתי?!

ניתן לשלוח שאלות בעניני טהרות הנוגעים לחיי המעשה לדוא"ל:
t402422@gmail.com

וכן במכשירי קהילות קופת תורת הטהרה בשליחת הודעה למנהל הקופה, או בנדרים פלוס בקופת אהלי תורה-קטגוריה גליון משמרת הטהרה, ונשתדל אי"ה להשיב עליהם.

בברכת הטהרה

משמרת הטהרה

כשהיה יוסי עדיין ילד קטן כבר נמשך לעולם הצומח, כשהיה חוזר מהגן היה קוטף בדרך עלים ועשבים ומניח בכוס עם מים בתקוה שיגדלו...

כשלאו לו שמונה שנים הוא קיבל מסבתו מתנת יום הולדת מיוחדת. כשפתח את האריזה הוא לו ידע את נפשו מרוב שמחה. עציץ אמיתי מלא באדמה ולצדו שקיק זרעונים.

הוא התלבט איזה ירק כדאי לשתול ולבסוף נפלה הבחירה על עלי חסה.

יוסי שתל את החסה והשקה אותה במסירות, וכשבקעו העלים הראשונים לא היה גבול לשמחתו. הוא לטף את העלים משל היו בני טיפוחיו.

ירק הגדל בעציץ שאינו נקוב וחלקו בולט החוצה נחלקו הראשונים האם מקבל טומאה או לא

החסה גדלה עוד ועוד עד שכבר לא היה מקום בעציץ והעלים בקעו לכל עבר. הוא העביר את העציץ מחלון חדרו לחצר הסמוכה ולא שכח לעקוב אחריה יום יום ולראות איך העלים מוסיפים לגדול.

ערב פסח התקרב ובראשו של יוסי עלה רעיון. "אולי נוכל להשתמש השנה בחסה שלי לליל הסדר". הוא פנה לאביו לשאול אוו האם החסה המיוחסת אכן תוכל לעלות על שולחן מלכים בליל הסדר.

אך אביו השיב שהוא מסתפק בדבר. "הרי בליל הסדר אנו אוכלים קרבן פסח וכולנו מקפידים רק לאכול בטהרה, והרי החסה גדלה בעציץ שאין לו נקבים מלמטה, וא"כ הרי היא מקבלת טומאה, והרי במשך כל החודשים האחרונים נגעת בה לא פעם ולא פעמיים גם בזמנים שבהם לא הקפדת על טהרה, וא"כ החסה טמאה, אמנם היא מותרת באכילה אבל לא על שולחן ליל הסדר".

יוסי התאכזב. "אבל אבא, החסה כבר ממש גדולה והיא גודלת לא רק בעציץ, אלא בולטת הרבה מעבר לו, האם בכל זאת היא מקבלת טומאה?".

אכן מי צודק, והאם החסה מקבלת טומאה?

תשובה. שנינו במשנה עוקצין פ"ב מ"ט לגבי קשות הנוטעה בעציץ והגדילה ויוצאת חוץ לעציץ שנחלקו ת"ק ור"ש האם היא טהורה כיון שהולכים אחרי מה שחוץ לעציץ שנחשב כיונק מהקרקע ומחובר לקרקע וממילא אינו מקבל טומאה, או שהחלק הפנימי שבתוך העציץ מקבל טומאה והחלק שחוץ לעציץ אינו מקבל טומאה.

לזכות ידידנו הר"ר א. ג. שיחי' לשפע ברכה והצלחה וסייעתא דשמיא בכל מעשי ידיו

נערך ע"פ ספר הלכתא למשיחא להגרש"ב אלון שליט"א, וספר דורש לציון קיצור דיני טהרות להרב שמעון ארנטרוי שליט"א. בכל עניני הגליון ניתן לפנות לטל 0527655009 בשעות בין הסדרים או בדוא"ל: t402422@gmail.com

משנת הטהרה

נערך ע"פ ספר מתנה אבריהם על משניות סדר טהרות
מאת הרה"ג ר' אברהם יוסף פוגל שליט"א

עוקצין פ"ב מ"ט

קשות שנטעה בעציץ, והגדילה ויצאה חוץ לעציץ, טהורה. אמר רבי שמעון, מה סיבה לטהר, אלא הטמא בטומאתו, והטהור יאכל.

קשות שנטעה בעציץ, והגדילה ויצאה חוץ לעציץ, טהורה.

הקדמה.

אוכל לא מקבל טומאה כשהוא מחובר לקרקע, כמו"כ אוכל צריך הכשר מים קודם קבלת טומאה, ובלא הכשר מים האוכל לא מקבל טומאה, אולם ההכשר צריך להיות בתלוש.

שיטת הר"ש, והרא"ש, והרע"ב, בביאור המשנה, דמיירי בעציץ שאינו נקוב, ומה שגודל בעציץ שאינו נקוב הוא לא נחשב למחובר לקרע, ולכן אם האוכל הוכשר לקבל טומאה, ונטמא הוא טמא ככל אוכל תלוש שנטמא, רק פה מדובר בכישות שזה מלפפון גדול, והוא בחלקו גדל חוץ לעציץ, וא"כ החלק הזה שהוא חוץ לעציץ הוא יונק מהקרקע, וממילא הוא נחשב למחובר לקרקע, ולכן הוא נטהר מהטומאה שהיתה בו, כיון שהדין שאם חזרו ושתלו אותו בקרקע, נטהר מטומאתו, וצריך להבין, דבשלמא החלק שמחוץ לעציץ הקרקע, אולם החלק שנמצא בתוך העציץ יונק רק מהעציץ, והעציץ עצמו לא מחובר, אלא צריך לומר שגם החלק שבתוך העציץ יונק מהחלק שיוצא מחוץ לעציץ, וממילא נחשב הכל מחובר לקרקע.

והנה תוס' בחולין דף קכ"ח. בד"ה קישות, מקשה מהגמ' בגיטין דף כ"ב. אילן בארץ, ונופו נוטה לחו"ל בתר עיקרו אזילנן, ואילו הכא מבואר שהולכים אחר הנוף, שהחלק שנמצא בתוך העציץ, נמשך אחרי החלק שיוצא חוץ לעציץ, ונחשב מחמת כן כמחובר, גם הכא עציץ עצמו אינו מחובר, כיון שאינו נקוב.

ואומר תוס', התם מרובה יניקתו במקום העיקר, אבל עיקרו בעציץ, אין יניקת השורשים מחובר, ואין הנופות ינקות מן העציץ, עכ"ל.

והביאור הוא, שאם השורשים נמצאים בקרקע עצמה, אז היניקה שלהם מאד חזקה, וממילא גם הנוף יונק מהקרקע דרך השורשים, אולם אם השורשים הם בעציץ שאינו נקוב, א"כ כל היניקה שלו היא מחוץ לעציץ, ושוב ממילא הוא לא יונק מהעציץ, אלא אדרבא החלק שבתוך העציץ יונק מהנוף שבחוץ, ולכן הכל נחשב כמחובר לקרקע.

אמר רבי שמעון, מה סיבה לטהר, אלא הטמא בטומאתו, והטהור יאכל.

קשות שנטעה בעציץ והגדילה ויצאה חוץ לעציץ

ר"ש שואל מה סיבה לטהר, והכונה היא מה הסיבה לטהר גם את החלק שבתוך העציץ, דבשלמא החלק החיצוני שיצא מהעציץ נטהר, כיון שהוא מתחבר לאדמה, אולם מה זה שייך לחלק שבתוך העציץ שהוא תלוש, ולשון הר"ש הוא, וכיון שקיבלה טומאה היתה כתלושה, הלכך מה שבתוך העציץ טמא, ומה שהוסיף אחרי כן שיצא לחוץ טהור, וכן לשון הרע"ב.

ומשמע שאם הוא עדיין לא קיבל טומאה הוא לא היה מקבל טומאה עכשיו, כיון שכבר יש חלק בחוץ, והוא עושה אותו למחובר, אז הכל נחשב למחובר, ולא מקבל טומאה, אלא שר"ש שואל מדוע החלק שהיה טמא יטהר, ואפילו שטמא שחזרו ושתלו אותו נטהר, סובר ר"ש שזה הכל דוקא ששותלים אותו בקרקע, ולא הכא שהיניקה ע"י הנוף מהאויר.

לשאלות ניתן לפנות למחבר בטל: 0504106034